

**Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ
ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ**

Ομάδα σύνταξης

Συντονίστρια: Αγγελική Διαμαντίδου,
Σχολικός Σύμβουλος Αγγλικών

Μέλη: Δρ Δέσποινα Παπαγγελή-Βουλιουρή, Καθηγ. Αγγλικών
Μαρία Σπυροπούλου-Θεοδωρίδου, Καθηγ. Αγγλικών
Ανθή Φατούρου, Καθηγήτρια Αγγλικών

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

• Εισαγωγή	9
• Η έννοια της αξιολόγησης και οι σημαντικότερες παιδαγωγικές λειτουργίες της	11
I. ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	15
II. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΕ ΓΡΑΠΤΕΣ ΔΟΚΙΜΑΣΙΕΣ	20
1. ΚΛΕΙΣΤΕΣ Ή ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ	20
α) Ερωτήσεις της μορφής «σωστό-λάθος» ή διαζευκτικής απάντησης.....	21
β) Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής.....	22
γ) Ερωτήσεις σύζευξης.....	24
δ) Ερωτήσεις διάταξης	27
ε) Ερωτήσεις συμπλήρωσης κενού.....	30
2. ΑΝΟΙΚΤΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ	34
α) Ερωτήσεις σύντομης απάντησης	34
β) Ερωτήσεις ελεύθερης ανάπτυξης ή τύπου δοκιμίου	37
III. ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	46
1. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΕ ΧΡΗΣΗ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ	47
2. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΕ ΣΥΝΘΕΤΙΚΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	50
3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΒΑΣΕΙ ΦΑΚΕΛΟΥ	61
4. ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	66

IV. ΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΩΝ ΔΟΚΙΜΑΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΛΥΚΕΙΟ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ Π.Δ. 246/ΦΕΚ Α΄ 183, 30/31-7-98	68
V. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	109

*«The future child is likely to be bi-lingual
and bi-cultural,
if not trilingual and tri-cultural»*

Εισαγωγή

Η σημαντική θέση που κατέχει η διδασκαλία/εκμάθηση των Ξένων Γλωσσών/Πολιτισμών στα συστήματα των Ευρωπαϊκών κρατών αποτελεί ήδη αδιαμφισβήτητο γεγονός. Την άποψη αυτή ενισχύει η εκπαιδευτική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και του Συμβουλίου της Ευρώπης, η οποία προσδίδει στον τομέα αυτό άμεση προτεραιότητα.

Η ικανότητα των ατόμων να επιβιώσουν σε ένα Ευρωπαϊκό περιβάλλον, σε ένα διεθνές και παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον, να ανταποκριθούν στις προκλήσεις της καθημερινής ζωής (κοινωνικής και επαγγελματικής), θέτοντας φραγμό στα πολιτιστικά εμπόδια που παρακωλύουν την επικοινωνία, συνδέεται άμεσα με την εκμάθηση των Ξένων Γλωσσών / Πολιτισμών. Η γνώση μιας ξένης γλώσσας, εκτός από τη μητρική σήμερα, είναι προϋπόθεση *«sine qua non»* για την ελεύθερη διακίνηση ατόμων και ιδεών μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι βασικός όρος επαγγελματικής και επιστημονικής επιτυχίας, όρο προσέγγισης και συνεργασίας μεταξύ των λαών, όρος επιβίωσης.

Στην εποχή μας, που χαρακτηρίζεται από ταχύτατες κοινωνικές μεταβολές, η εκμάθηση των Ξένων Γλωσσών / Πολιτισμών, δεν αποτελεί μόνο μαθησιακό στόχο, αλλά τρόπο ζωής. Στην πολύγλωσση και πολυπολιτισμική Ενωμένη Ευρώπη του εικοστού πρώτου αιώνα θα κυριαρχήσει ο *«homo loquens»*, δηλαδή ο ομιλών, ο γλωσσομαθής, ο πολύγλωσσος άνθρωπος, εκείνος που θα είναι σε θέση να αντιμετωπίσει αυτόνομα και αποτελεσματικά έναν κόσμο χωρίς σύνορα και προκαταλήψεις.

Η αναγκαιότητα που επιτάσσει η εποχή της παγκοσμιοποίησης ως προς την εκμάθηση Ξένων Γλωσσών / Πολιτισμών έχει συνειδητοποιηθεί από την ελληνική κοινωνία. Το ΥΠ.Ε.Π.Θ., ευαίσθητο και ανοικτό στις απαιτήσεις της σύγχρονης εκπαίδευσης, προκειμένου να έχουν οι μαθητές τη δυνατότητα να προετοιμαστούν καλύτερα για την αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων, υιοθετεί και εφαρμόζει σε εθνικό επίπεδο τη διδασκαλία της Αγγλικής (ως

πρώτης Ξένης Γλώσσας) ήδη από την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση (Δ΄ τάξη του Δημοτικού). Παράλληλα, από την Α΄ τάξη του Γυμνασίου, εισάγεται και δεύτερη Ξένη Γλώσσα στα δημόσια σχολεία, η Γαλλική ή Γερμανική που σταδιακά επεκτείνεται στο Λύκειο.

Ειδικότερα ως προς την Αγγλική, έχει γίνει αποδεκτό ότι αποτελεί διεθνή γλώσσα επικοινωνίας στον τομέα των επιχειρήσεων, της πληροφορικής και του τουρισμού και θεωρείται απαραίτητη για κάθε μορφωμένο πολίτη του 2000. Οι εμπορικές συναλλαγές, η χρήση υπολογιστών, η πρόσβαση στο Διαδίκτυο (Internet), η παρακολούθηση ειδήσεων από διεθνή τηλεοπτικά κανάλια καθώς και η γενικότερη ένταξη των ατόμων στο σύγχρονο κόσμο προϋποθέτουν τουλάχιστον στοιχειώδη επικοινωνία στην Αγγλική γλώσσα.

Ο στόχος της διδασκαλίας της Αγγλικής γλώσσας στο Λύκειο είναι να βοηθήσει το μαθητή αφ' ενός μεν να εμπεδώσει τις γνώσεις που αποκτήθηκαν στο Γυμνάσιο και αφορούν τη δομή της γλώσσας και αφ' ετέρου να αναπτύξει περαιτέρω ικανότητες και δεξιότητες για να ανταπεξέλθει στις ανάγκες γλωσσικής επικοινωνίας. Συγκεκριμένα, ο μαθητής του Λυκείου θα πρέπει στις επικοινωνιακές του σχέσεις, κοινωνικές και επαγγελματικές, να είναι σε θέση να χρησιμοποιεί σύνθετες γλωσσικές δομές. Θα πρέπει να αποκτήσει την ικανότητα να κατανοεί και να παράγει αυθεντικό λόγο, προφορικό και γραπτό.

Η δυνατότητα επιλογής μιας σειράς διδακτικών βιβλίων ανάμεσα από πολλές, και παράλληλα η προαιρετική χρησιμοποίηση βιβλίων δεξιοτήτων, γραμματικής και αναγνωσμάτων, βρίσκεται σε απόλυτη αρμονία με τη σύγχρονη εκπαιδευτική διαδικασία, αλλά και με την πολλαπλότητα της διδακτικής προσέγγισης.

Προκειμένου να διασφαλισθεί η επίτευξη των ειδικών στόχων του μαθήματος, όπως αυτοί ορίζονται στα Αναλυτικά Προγράμματα (παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου, κατανόηση προφορικού και γραπτού λόγου), ο διδάσκων καλείται να αξιολογήσει τους μαθητές του.

Η έννοια της αξιολόγησης και οι σημαντικότερες παιδαγωγικές λειτουργίες της

Με τον όρο αξιολόγηση του μαθητή εννοούμε τη συστηματικά οργανωμένη και συνεχή διαδικασία ελέγχου του βαθμού στον οποίο κατακτώνται από τους μαθητές οι σκοποί και οι στόχοι που επιδιώκει το σχολείο.

Υπό την έννοια αυτή η αξιολόγηση αποτελεί οργανικό στοιχείο της διδακτικής πράξης η οποία:

- **αρχίζει** με τον καθορισμό των στόχων των διαφόρων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων.
- **συνεχίζεται** με την παρακολούθηση της πορείας κατάκτησής τους από το μαθητή.
- **ολοκληρώνεται** με τον έλεγχο της επίτευξής τους και την επανατροφοδότηση της διδακτικής πράξης.

Παρά τις κατά καιρούς αμφισβητήσεις της, η αξιολόγηση του μαθητή επιτελεί σημαντικές **παιδαγωγικές** και **κοινωνικές** λειτουργίες, αναγκαίες τόσο για την ίδια την εκπαίδευση όσο και για το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο. Οι σημαντικότερες από τις παιδαγωγικές λειτουργίες της είναι οι εξής:

- Η συνεχής **ανατροφοδότηση** της διδακτικής πράξης με στόχο την ποιοτική της βελτίωση και την αύξηση της αποτελεσματικότητάς της.
- Η ενημέρωση των εκπαιδευτικών ως προς την κατοχή, από την πλευρά των μαθητών, των προϋποθέσεων που είναι αναγκαίες, για να επιτευχθεί η νέα μάθηση. Η αξιολόγηση αυτή καλείται **διαγνωστική** και γίνεται στην αρχή της σχολικής χρονιάς. Στόχος της είναι να προσδιορίσει τις προαπαιτούμενες γνώσεις των μαθητών, προκειμένου ο διδάσκων να οργανώσει τη διδασκαλία του σε επίπεδα ή, αν χρειασθεί, να προχωρήσει σε ενισχυτική διδασκαλία.*

* Για περισσότερα στοιχεία σχετικά με τη διαγνωστική αξιολόγηση στην Αγγλική γλώσσα, βλ. «**ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ. Στοιχεία μεθοδολογίας και ενδεικτικά παραδείγματα διαγνωστικών διαδικασιών για τους μαθητές της Α' Λυκείου**», ΥΠ.Ε.Π.Θ., Κ.Ε.Ε., Αθήνα 1998, σσ. 26-30 και σσ. 117-123.

- Η ενημέρωση των εκπαιδευτικών κατά την εξέλιξη της διδακτικής πράξης (**διαμορφωτική αξιολόγηση**). Ο εκπαιδευτικός έχει την ευκαιρία να παρεμβαίνει στη μαθησιακή διαδικασία και να εξατομικεύει τις διδακτικές του ενέργειες προσφέροντας συμπληρωματική βοήθεια και καθοδήγηση στους μαθητές που την έχουν ανάγκη.
- Η ενημέρωση των εκπαιδευτικών στο τέλος της διδακτικής πράξης, αθροιστικά μετά την ολοκλήρωση. Η **τελική ή αθροιστική αξιολόγηση**, δηλαδή η βαθμολογία κατά το τέλος του σχολικού έτους, δεν προκύπτει μόνο από την επίδοση των μαθητών σε ορισμένες δοκιμασίες, αλλά και από τη διαρκή παρακολούθηση και παρατήρηση (συνεχής αξιολόγηση) και από πολλά άλλα στοιχεία, όπως προσπάθεια, ενδιαφέρον, πρωτοβουλία, πνεύμα συνεργασίας και δημιουργικότητα, που χαρακτηρίζουν τη γενική παρουσία τους στην τάξη.
- Η πληροφόρηση των γονέων για την πρόοδο των παιδιών τους.
- Η ενημέρωση του ίδιου του μαθητή για την προσπάθεια που κατέβαλε, αλλά και για τα αποτελέσματα των προσπαθειών του.
- Η ανάπτυξη της αυτογνωσίας του μαθητή ως προς τις ιδιαίτερες κλίσεις και ικανότητές του, η οποία υποβοηθεί σε σημαντικό βαθμό τον σχολικό και επαγγελματικό προσανατολισμό του.
- Η δημιουργία κινήτρων για μάθηση σε ένα περιβάλλον συνεργασίας και αμοιβαίας εκτίμησης, στα πλαίσια του ευγενούς συναγωνισμού και της προσωπικής ικανοποίησης που νιώθει το άτομο, όταν διαπιστώνει την επιβράβευση των προσπαθειών του.*

* Βλ. και τεύχος «Αξιολόγηση των μαθητών της Α' Λυκείου. Γενικές οδηγίες και στοιχεία μεθοδολογίας», ΥΠ.Ε.Π.Θ., Κ.Ε.Ε., Αθήνα, 1998.

Επειδή, όπως ήδη επισημάνθηκε, η αξιολόγηση αρχίζει με τον καθορισμό των στόχων των διαφόρων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, θα πρέπει να αναφερθούν οι ειδικοί **στόχοι** του μαθήματος της Αγγλικής γλώσσας, οι οποίοι είναι οι εξής:

- **Στόχος 1:** να αναπτύξουν οι μαθητές πνευματικές και κοινωνιογλωσσικές δεξιότητες, δηλαδή ικανότητες που αποβλέπουν στην επικοινωνιακή επικοινωνία, με τη συστηματική εξάσκηση στην ανταλλαγή μηνυμάτων,
- **Στόχος 2:** να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές τα πολιτιστικά και πολιτισμικά στοιχεία των άλλων χωρών και τις τυχόν διαφοροποιήσεις, έχοντας έτσι τη δυνατότητα μιας συγκριτικής θεώρησης, που οδηγεί, όχι στην αντιπαράθεση, αλλά στην επικοινωνία και στη συναδέλφωση των λαών.

Οι γλωσσικές επικοινωνιακές δεξιότητες που απαιτούνται για την επίτευξη των ανωτέρω στόχων είναι οι εξής:

- κατανόηση προφορικού λόγου (listening) και κατανόηση γραπτού λόγου (reading), δηλαδή δεξιότητες δεκτικές (**receptive skills**). Ο χρήστης της γλώσσας γίνεται αποδέκτης του προφορικού και του γραπτού λόγου.
- παραγωγή προφορικού λόγου (speaking) και παραγωγή γραπτού λόγου (writing), δηλαδή δεξιότητες παραγωγικές (**productive skills**). Ο χρήστης της γλώσσας γίνεται παραγωγός του προφορικού και του γραπτού λόγου.

Ο διδάσκων καλείται να εφαρμόσει σύγχρονες τεχνικές και τύπους αξιολόγησης καθώς και ποικιλία ερωτήσεων: ερωτήσεις **ανοικτές** (σύντομης απάντησης, ελεύθερης ανάπτυξης ή τύπου δοκιμίου), **κλειστές** (διαζευκτικής απάντησης, πολλαπλής επιλογής, σύζευξης, διάταξης, συμπλήρωσης κ.λπ.), και μεθόδους αυθεντικής αξιολόγησης, όπως αξιολόγηση βάσει φακέλου ή βάσει συνθετικών δημιουργικών εργασιών.

Στο μάθημα της Αγγλικής Γλώσσας με βάση τις επικοινωνιακές δεξιότητες που πρέπει να αποκτήσουν οι μαθητές του Λυκείου, η αξιολόγησή τους προκύπτει από:

- την **Προφορική Αξιολόγηση**, δηλαδή την καθημερινή συμμετοχή τους στη διδακτική πράξη,
- τη **Γραπτή Αξιολόγηση**, την επίδοσή τους δηλαδή σε γραπτές δοκιμασίες.

Συνεκτιμώνται επίσης οι προαιρετικές εργασίες που εκτελούνται από τους μαθητές στο σχολείο ή στο σπίτι (ημερολόγιο, συνθετικές δημιουργικές εργασίες) καθώς και οι φάκελοι των μαθητών (**portfolio assessment**).